

фінансування; 7) зростання частки сумнівних та безнадійних боргів; 8) формування у суспільстві негативного ставлення до ведення підприємницької діяльності, погіршення підприємницького середовища та подальше скорочення іноземних інвестицій в економіку України.

Перелік використаних джерел:

1. Економічний розвиток регіону на основі активізації підприємницької діяльності: монографія // За заг. ред. док. економ. наук, професора А.І.Ковальова. Одеса: Атлант, 2014. 178 с.
2. Причепя І.В. Проблеми конкурентоспроможного розвитку підприємництва в Україні за сучасних умов / Причепя І.В., Мещерякова Т.К. // Розвиток підприємництва в Україні: теорія, методологія та практика: колективна монографія / Під ред. проф. Непочатенко. Умань. 2017. 244 с.
3. Досвід Німеччини: майбутнє за малим бізнесом? / iBud: будівничий портал. URL: <http://ibud.ua/ru/novost/dosvid-nimechchini-maybutn-za-malim-biznesom-10570>

УДК 330.322

Дудчик Оксана

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, Україна

Dudchyk Oksana

PhD (Economics), Docent
Associate Professor of Finance, Banking and Insurance
University of Customs and Finance
Dnipro, Ukraine

ВПЛИВ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ THE INFLUENCE OF CAPITAL INVESTMENTS ON THE ECONOMY OF UKRAINE

Капітальні інвестиції – витрати на придбання або виготовлення (створення) матеріальних і нематеріальних необоротних активів.

До інвестицій у матеріальні активи належать інвестиції у житлові та нежитлові будівлі, інженерні споруди, машини, обладнання та інвентар, транспортні засоби, землю, довгострокові біологічні активи тваринництва та рослинництва, інші матеріальні активи.

До інвестицій у нематеріальні активи належать інвестиції у придбання або створення власними силами прав користування природними ресурсами та майном, програмного забезпечення та баз даних, прав на комерційні позначення, на об'єкти промислової власності, авторських і суміжних прав, патенти, ліцензії, концесії тощо [1].

Як свідчать дані таблиці 1, в структурі капітальних інвестицій переважають інвестиції в матеріальні активи, на які припадає від 93,7% в 2018 році до 96,3% в 2017 році. Найбільша питома вага інвестицій в нематеріальні активи спостерігалась в 2018 році і дорівнювала 6,3%. В цей же рік в нематеріальні активи було вкладено і найбільшу абсолютну суму інвестицій – 36391 млн. грн. З 2017 по 2019 рік капітальні інвестиції збільшились на 175517,4 млн. грн. або на 39,1%. Найбільша сума інвестицій за досліджуваний період, була вкладена в 2019 році – 623978,9 млн. грн. В 2020 році у порівнянні з 2019 роком вкладення зменшились на 115761,9 млн. грн. або на 18,6%.

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за видами активів

Показники	2017		2018		2019		2020	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Інвестиції в нематеріальні активи	432039,5	96,3	542335,1	93,7	600568,1	96,2	483323,9	95,1
житлові будівлі	53371,8	11,9	57395,9	9,9	58014,9	9,3	34885,7	6,8
нежитлові будівлі	65605,2	14,6	88846,1	15,4	100468,0	16,1	78920,1	15,5
інженерні споруди	78563,5	17,5	111314,8	19,2	149153,5	23,9	127995,4	25,2
машини, обладнання, інвентар	154721,7	34,5	187650,4	32,4	198455,3	31,8	161636,6	31,8
транспортні засоби	60123,9	13,4	73926,2	12,8	65870,8	10,6	50074,6	9,9
земля, довгострокові біологічні активи	5721,9	1,3	6201,4	1,1	8229,8	1,3	7545,8	1,5
інші матеріальні активи	13931,5	3,1	17000,3	2,9	20375,8	3,3	22265,7	4,4
Інвестиції в нематеріальні активи	16422,0	3,7	36391,3	6,3	23410,9	3,8	24893,1	4,9
Усього	448461,5	100	578726,4	100	623978,9	100	508217,0	100

Складено автором на основі даних Державної служби статистики [1]

За досліджуваний період, структура капітальних інвестицій не зазнавала суттєвих змін. Найбільше вкладень здійснювалось в машини, обладнання, інвентар – понад 31% і в інженерні споруди – вкладення зростали з 17,5% в 2017 році до 25,2% в 2020 році. Також суттєвими є інвестиції в нежитлові будівлі. На ці три види інвестицій на кінець 2020 року припадає 72,5% вкладень. Тобто підприємства є більш активними інвесторами, ніж населення. Стосовно інвестицій в житлові будівлі, при поступовому зростанні суми вкладень протягом 2017-2019 років (на 4643,1млн. грн. або на 8,7%), питома вага в загальній сумі інвестицій зменшувалась з 11,9% до 9,3%. В 2020 році у порівнянні з 2019 роком цей вид інвестицій скоротився на 23129,2 млн. грн. або на 39,9%, що може свідчити про перенасичення новобудовами і зменшення зацікавленості населення у цьому виді інвестування.

Як суб'єкти господарювання так і населення здійснюють інвестування. Але зазвичай на підприємствах переважають капітальні вкладення, а фізичні особи здійснюють фінансові інвестиції, в першу чергу розміщуючи кошти на депозитних рахунках. Таким чином, суб'єкти господарювання безпосередньо вкладають кошти у свій розвиток, оновлюють необоротні активи, що призводить до покращення результатів їх діяльності. Населення ж здійснює опосередковане фінансування підприємств через банківську систему. Що також сприяє розвитку економіки. Крім того, починаючи з 2015 року, сфера будівництва, в першу чергу, залежить від капітальних інвестицій, які здійснюються населенням.

Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності (табл. 2) також залишається досить стабільною. Найбільше вкладень здійснюється в промисловості (35,5% на кінець 2020 року) та сільському господарстві (10%), що пояснюється специфікою побудови економіки України, яка є аграрно-промисловою країною.

Таблиця 2

Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності

Показники	2017		2018		2019		2020	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
сільське, лісове та рибне госп-во	64243,3	14,3	66104,1	11,4	59129,4	9,5	50679,7	10,0
промисловість	143299,9	32,0	199895,9	34,5	254196,2	40,7	180537,4	35,5
будівництво	52176,2	11,6	55993,9	9,7	62346,6	10,0	39614,9	7,8
торгівля; ремонт автотранспортних засобів	33664,8	7,5	51817,6	8,9	44173,6	7,1	41684,7	8,2
транспорт, складське госп-во, поштова діяльність	37943,5	8,5	50078,3	8,7	43792,8	7,0	34884,6	6,9
тимчасове розміщування й організація харчування	2133,5	0,5	2675,1	0,5	2832,2	0,4	1951,2	0,4

інформація та телекомунікації	18395,2	4,1	29884,9	5,2	21063,4	3,4	22381,6	4,4
фінансова та страхова діяльність	8055,3	1,8	10652,3	1,8	11246,3	1,8	11979,3	2,4
операції з нерухомим майном	22505,6	5,0	27556,8	4,8	28147,2	4,5	19940,1	3,9
професійна, наукова та технічна діяльність	7965,3	1,8	10798,2	1,9	11912,4	1,9	11823,6	2,3
діяльність у сфері адмін. та допоміжного обслуговування	12747,3	2,8	11837,8	2,0	11741,1	1,9	8623,8	1,7
держ. управління й оборона; обов'язкове соц. страхування	32843,9	7,3	44597,8	7,7	54305,5	8,7	62303,6	12,3
освіта	3492,6	0,8	4459,9	0,8	4788,7	0,8	3740,2	0,7
охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	6708,3	1,5	8138,8	1,4	9484,6	1,5	14835,6	2,9
мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1649,2	0,4	3663,2	0,6	4146,2	0,7	2772,8	0,5
надання інших видів послуг	637,6	0,1	571,6	0,1	672,5	0,1	463,8	0,1
Усього	448461,5	100	578726,4	100	623978,9	100	508217,0	100

Складено автором на основі даних Державної служби статистики [1]

В 2020 році обсяги капітальних інвестицій скоротились по всім видам економічної діяльності крім інформації та комунікації (збільшилися на 1318,2 млн. грн. або 6,3%), фінансів та страхової діяльності (733 млн. грн. або 6,5%), державного управління та оборони (7997,8 млн. грн. або 14,7%) та охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (5351 млн. грн. або 56,4%). Більш ніж на 56% збільшення капітального інвестування сфери охорони здоров'я, викликано пандемією і цілком виправдане і передбачуване.

Події в світі, карантин, обмеження функціонування багатьох сфер економіки, скорочення купівельної спроможності і, як наслідок, інвестиційних можливостей населення, призвели і до скорочення капітальних інвестицій в 2020 році. Особливо це вплинуло на такі галузі як промисловість – скорочення на 73658,8 млн. грн. або 29%, будівництво – на 22731,7 млн. грн. або 36,5%, операції з нерухомим майном – на 8207,1 млн. грн. або 29,2%, тимчасове розміщування й організація харчування – на 881 млн. грн. або 31,1%, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування (в цьому розділі відображається і сфера туризму) – на 3117,3 млн. грн. або 26,6%. Особливо постраждали сфери, представлені малими підприємствами, які потрапили під карантинні обмеження. Для них актуальним було вижити і продовжити своє існування, а не розвиватись і, відповідно, здійснювати капітальне інвестування.

Отже, не лише збільшення обсягів інвестицій впливає на розвиток економіки України, але і глобальні світові проблеми, несприятлива макроекономічна ситуація призводять до зниження інвестиційної активності і мають вплив на інвестування тієї чи іншої сфери діяльності.

Перелік використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>